Адыгэ макъ

№ № 28 — 29 (20542)

2014-рэ илъэс

БЭРЭСКЭШХУ

МЭЗАЕМ и 14

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

ПАРЛАМЕНТЫМ ИЯ XXXIV-рэ ЗЭХЭСЫГЪУ

2013-рэ илъэсым изэфэхьысыжь къышIыгъ

АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм мы илъэсымкIэ апэрэ зэхэсыгъо мэзаем и 12-м иIагъ. Ащ хэлэжьагъэх АР-м и ЛIышъхьэу ТхьакIущынэ Аслъан, Премьер-министрэу КъумпIыл Мурат, федеральнэ инспектор шъхьаIэу ЛIыIужъу Адам, АР-м ипрокурор шъхьаIэу Василий Пословскэр, АР-м и Общественнэ палатэ итхьаматэу МэщбэшIэ Исхьакъ, министрэхэм я Кабинет хэтхэр, федеральнэ ыкIи республикэ къулыкъу зэфэшъхьафхэм, район ыкIи къэлэ администрациехэм япащэхэр.

Парламентым изэхэсыгъо щытегущыIэнхэу Iофыгъо 45-рэ агъэнэфэгъагъ. Пстэумэ апэ АР-м и ЛIышъхьэ блэкIыгъэ 2013-рэ илъэсым республикэм социальнэ ыкIи экономикэ хэхъоныгъэу ышIыгъэхэр къызэфихьысыжьыгъэх, къихьэгъэ илъэсым пшъэрылъэу зыфагъэуцужьыгъэхэм къатегущыIагъ. УФ-м и Президент 2013-рэ илъэсым ижъоныгъокIэ мазэ унашъоу къышIыгъагъэхэр гъэцэкIагъэ зэрэхъугъэхэм ар анахьэу къащыуцугъ. Ахэр агъэцакIэзэ гъэсэныгъэм, медицинэм, культурэм, социальнэ лъэныкъом япхыгъэу Iоф зышIэхэрэм ялэжьапкIэхэр къаIэтыгъэх. Хахъоу республикэм ышIыхэрэмкIэ Урысыем я 6-рэ чIыпIэр щиубытыгъ, бюджетым епхыгъэ Iофхэр анахьышIоу зэхэзыщэрэ субъект 23-мэ ащыщ хъугъэ, ахъщэ IэпыIэгъоу къыфакIорэр процент 44-м нэсэу къеIыхыгъ.

БлэкIыгъэ илъэсым зэшIохыгъэ хъугъэхэм ащыщэу ЛIышъхьэм къыхигъэщыгъ кIэлэцыкIу IыгъыпIэхэм зэрахагъэхъуагъэр. КIэу ашIыгъэхэм е нахьыпэкIэ щыIагъэхэу зэтырагъэуцожьыгъэхэм яшIуагъэкIэ пстэумкIи чIыпIэ 1495-рэ блэкIыгъэ илъэсым атыгъ. Мы илъэсыми ар зэрэлъагъэкIотэщтым ЛIышъхьэм къыкIигъэтхъыгъ. Джащ фэдэу лъэхъаным диштэу зэтегъэпсыхьагъэхэу гурыт еджапIи 3 агъэуцуи, атIупщыгъ.

Медицинэм ылъэныкъокIэ республикэм и ЛIышъхьэ игущыIэ къыщыхигъэщыгъэхэм ащыщ апшъэрэ шIыкIэхэр агъэфедэхэзэ операцие хьылъэхэр зыщашIыхэрэ лъынтфэхэмкIэ Гупчэ 2013-рэ илъэсым къызэрызэIуахыгъэр, адэбз узхэм зыщаIазэхэрэ сымэджэщым игъэкIэжьын зэрэрагъэжьагъэр, медицинэм епхыгъэ учреждение 14 зэрэзэтырагъэпсыхьажьыгъэр. Ау мыщ дэжьым гумэкIыгъоу медицинэм джыри иIэхэри къыщиIуагъэх. Ахэр поликлиникэхэм гъэцэкIэжьынхэр зэрящыкIагъэхэр, оборудованиекIэ зэрэзэтемыгъэпсыхьагъэхэр, специалистхэр зэращимыкъухэрэр ары.

— Джырэ нэс ахэр муниципальнэ образованиехэм афэгъэзэгъагъэх, икъоу зэтырагъэпсыхьанхэу амал яIагъэп, — къыIуагъ ЛIышъхьэм. — Джы поликлиникэхэр псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ Министерствэм епхыгъэ хъужьыгъэх. Арышъ, программэ зэфэшъхьафхэм тахэлажьэми, тэри тиамалыр хатлъхьэми зэтедгъэуцожьыщтых, мы илъэсэу къихьагъэм ящыкIагъэр зэрядгъэгъотыщтым тыдэлэжьэщт. Социальнэ лъэныкъохэми ЛIышъхьэр къащыуцугъ. Унагъом, сабыигъом, ным, нэжъIужъхэм, сэкъатныгъэ зиIэхэм ыкIи социальнэу мыухъумагъэхэм яIофхэм язэшIохын фэгъэпсыгъэхэу пстэумкIи программэ зэфэшъхьафи 9 республикэм щыпхыращы. Сабыибэ зэрыс унагъохэм унэхэр ащашIынхэу чIыгу Iахьхэр зэраратыхэрэр къыIуагъ ыкIи ахэм яинфраструктурэ игъэпсын нахь агъэпсынкIэнэу ащ фэгъэзэгъэ къулыкъухэм къафигъэпытагъ.

Мэкъу-мэщыр пштэмэ, чIыгу лэжьынымкIэ лъэшэу республикэм зыкъиIэтыгъэми, былымхъуныр къызэреIыхырэм къыкIигъэтхъыгъ, мы лъэныкъомкIэ министрэм зыфигъэзэзэ, нахь гъэлъэшыгъэу Iоф дишIэнэу къыфигъэпытагъ. ЗекIоным хэхъоныгъэу ышIыгъэхэм къатегущыIэзэ, мы лъэныкъом щылэжьэрэ предприятие зэфэшъхьафэу республикэм итыр 165-м зэрэнэсыгъэр, сомэ миллион 370-м ехъу зыосэ фэIо-фашIэхэр блэкIыгъэ илъэсым зэрагъэцэкIагъэр къыIуагъ.

Джащ фэдэу 2007-рэ илъэсым къыщыублагъэу 2013-рэм нэс пштэмэ, инвестициеу республикэм къыхалъхьагъэр сомэ миллиарди 100-м ехъугъ. Инвесторэу къихьагъэхэм лъэныкъо зэфэшъхьафхэм Iоф ащашIэ. Арэу щытми, электроэнергием ылъэныкъокIэ Iофыгъоу щыIэхэм, ащ ыкIуачIэ зэримыкъурэм апкъ къикIыкIэ инвестициеу къыхалъхьэхэрэм къащыкIагъ. АщкIэ хэкIыпIэу къагъотыгъэхэм къатегущыIэзэ, компаниеу «Российские сети» зыфиIорэм ипащэ Адыгеим къызэрэкIогъагъэр, республикэм электроэнергиеу ищыкIагъэм фэдизыр къыIэкIэхьаным тегъэпсыхьэгъэ программэу сомэ миллиард 12-м телъытагъэм Iоф зэрэдашIэрэр къыIуагъ.

АР-м и ЛIышъхьэ бизнес цIыкIум ыкIи гурытым, псэолъэшIыным, къуаджэм хэхъоныгъэ егъэшIыгъэным ыкIи нэмыкIхэм алъэныкъокIэ хэхъоныгъэу блэкIыгъэ илъэсым республикэм ышIыгъэхэми къатегущыIагъ.

— Къыддэхъугъэр макIэп, ау ар икъущт пIоным джыри тыпэчыжь, — къыIуагъ ащ пстэури къызэфихьысыжьызэ. — ШIагъэм тыкъыщыуцун гухэлъ тиIэп, тапэкIэ джыри цIыфхэм ящыIакIэ нахь дэгъу зэрэхъущтым ыуж титын фае. Ащ пае хэти ипшъэрылъхэм ягъэцэкIэн къыщигъэкIэ хъущтэп.

ЛIышъхьэм игущыIэ кадрэхэм афэгъэхьыгъэу агъэнэфагъэхэр къыкIэлъыкIуагъэх. Анахьыбэу тегущыIагъэх ыкIи дырагъэштагъ Лъэхъэтыкъо Аскэр АР-м и Конституционнэ Хьыкум исудьяу гъэнэфэгъэным. Нэужым тегущыIагъэх ыкIи дырагъэштагъ Николай Лазаренкэр, Вэрэкъо Рэмэзан ыкIи Дзыбэ Саидэ общественностым илыкIохэу хьыкумышIэхэм яколлегие хэгъэхьэгъэнхэм.

Агъэнэфагъэу нэужым зытегущыIагъэхэм апэрэ ыкIи ятIонэрэ еджэгъухэм ателъытэгъэ законопроектхэр ахэтыгъэх. Депутатхэр тегущыIэхи аштагъэх Къэралыгъо Советым — Хасэм идепутатхэм яхэдзынхэм, чIыпIэ хэдзыпIэ комиссиехэм, референдумым изэхэщэн, чIыгу зэфыщытыкIэхэм, муниципальнэ къулыкъум, ошIэ-дэмышIэ Iофыгъоу ом къыздихьыхэрэм цIыфхэр ащыухъумэгъэнхэм, нэмыкIхэм афэгъэхьыгъэ законхэм зэхъокIыныгъэхэр афэшIыгъэнхэм афэгъэхьыгъэ хэбзэгъэуцугъэхэр, законопроектхэр аштагъэх.

ХЪУТ Нэфсэт.

Сурэтхэр А. Гусевым тырихыгъэх.

Тихэхъоныгъэхэм осэшIу къафашIыгъ

Адыгеим и ЛIышъхьэу ТхьакIущынэ Аслъан Урысые Федерацием и Президент и Администрацие ипащэ иапэрэ гуадзэу Вячеслав Володиным тыгъуасэ Москва зыщыIокIэм республикэм социальнэ-экономикэ лъэныкъомкIэ иIофхэм язытет тегущыIагъэх. Анахьэу анаIэ зытырагъэтыгъэр Урысые Федерацием и Президент иунашъохэу жъоныгъуакIэм къыдэкIыгъэхэр гъэцэкIагъэ зэрэхъухэрэр, псауныгъэм икъэухъумэн зэрэзэхэщагъэм игъэкIэжьын, социальнэ политикэр нахьышIоу гъэпсыгъэныр арых. Урысые Федерацием и Президент и Администрацие ипащэ иапэрэ гуадзэ республикэм ихэхъоныгъэ илъэныкъо пстэуми осэшIу къафишIыгъ. Джащ фэдэу Вячеслав Володиным анахь зигъо Iофыгъо заулэхэм ынаIэ атыридзагъ, ахэм зыкIэ ащыщ общественнэ структурэхэм зэдэлэжьэныгъэ-зэгъусэныгъэу адыряIэр.

ЯшIэжь агъэлъапIэзэ

Советскэ дзэхэр Афганистан къызыращыжьыгъэхэр неущ илъэс 25-рэ мэхъу. Ащ фэгъэхьыгъэу тыгъуасэ Мыекъуапэ, республикэ гъэзетхэм яредакциехэр зычIэтхэ унэм, пресс-конференцие щыкIуагъ. Мыщ хэлэжьагъэх АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатэу Мырзэ Джанбэч, Урысые общественэ организацием «Афганистан щыкIогъэ заом иветеранхэм я Союз» зыфиIорэм и Адыгэ республикэ къутамэ итхьаматэу Ренат Рахматуллиныр ыкIи нэмыкIхэр. Адыгэ Республикэм лъэпкъ IофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адыряIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет итхьаматэ игуадзэу Александр Лузиным Iофтхьабзэр зэрищагъ.

Советскэ дзэхэр Афганистан къызыращыжьыгъэхэ мафэр тикъэралыгъо ищыIэныгъэкIэ мэхьанэшхо зиIэ хъугъэ-шIагъ. Илъэси 9-рэ Афганистан щыкIогъэ заом советскэ дзэкIолI мин 600 фэдиз хэлэжьагъ. Ащ щыщэу нэбгырэ мин 14 фэдизмэ къагъэзэжьыгъэп. Заом хэкIодэгъэ закъохэр арэп непэ тыгу къэдгъэкIыжьын фаер, псаоу къэнагъэхэри зыщыдгъэгъупшэхэ хъущтэп.

Тиреспубликэ икIыгъэ дзэкIолI 800-м щыщэу 23-мэ къагъэзэжьыгъэп. ДзэкIолI пэпчъ къэралыгъом къыфигъэуцугъэ пшъэрылъхэр зэмыблэжьэу, зэкIакIо имыIэу ыгъэцэкIагъ. Ахэм ащыщхэм къэралыгъо тын лъапIэхэр къафагъэшъошагъэх.

Кощхьэблэ районыр пштэмэ, ащ щыщэу нэбгырэ 30-м ехъу а заом хэлэжьагъ, нэбгырэ 16-р Блащэпсынэ щыщых. Мы хъугъэ-шIагъэм мэхьанэшхо зэриIэр зэIукIэм къыщыхагъэщыгъ. КIэлэеджакIохэр мыщ фэдэ тарихъ хъугъэ-шIагъэхэм ащыгъозэнхэ, ялъэпкъ ихъишъэ, илIыхъужъхэр ашIэнхэ зэрэфаер зэIукIэм къыщаIуагъ. Ащ пае мыщ фэдэу хагъэунэфыкIырэ мафэм имызакъоу, илъэс реным Iофтхьэбзэ зэфэшъхьафхэр зэрэзэхащэрэр къыхагъэщыгъ. Мыекъуапэ итыгъэкъокIыпIэ лъэныкъо щыIэ саугъэтэу «ДзэкIолIым ипсынэкIэчъкIэ» заджэхэрэм дэжь заом хэкIодагъэхэм яшIэжь агъэлъапIэу, илъэс къэс мэзаем и 15-м цIыфхэр щызэрэугъоих. ЕджапIэхэм лIыхъужъныгъэм исыхьатхэр ащызэхащэх, музееу «Дорогами Афганистана» зыфиIорэм кIэлэеджакIохэр къащэх.

КъэбарлъыгъэIэсамалхэмялIыкIохэм упчIэхэр пресс-конференцием къекIолIагъэхэм аратыгъэх. ФэгъэкIотэныгъэу а заом хэлэжьагъэхэм яIэхэр мыщ къыщаIотагъэх, ахэм ауж зэритхэр къыхагъэщыгъ.

ГЪОНЭЖЬЫКЪО Сэтэнай.

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

2013-рэ илъэсым ия IV-рэ квартал урыпсэунымкIэ анахь ахъщэ макIэу агъэнэфагъэм ехьылIагъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм урыпсэунымкIэ анахь ахъщэ макIэр щыгъэнэфэгъэным ехьылIагъ» зыфиIоу N 119-р зытетэу 1999-рэ илъэсым мэлылъфэгъум и 5-м къыдэкIыгъэм тегъэпсыхьагъэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет **унашъо ешIы:**

1. 2013-рэ илъэсым ия IV-рэ квартал урыпсэунымкIэ анахь ахъщэ макIэр мыщ тетэу гъэнэфэгъэнэу:

1) нэбгырэ телъытэу — сомэ 6282-рэ;

2) Адыгэ Республикэм щыпсэурэ цIыфхэр социальнэ-демографие куп шъхьаIэхэмкIэ зэтеутыгъэхэу:

а) Iоф зышIэхэрэм — сомэ 6727-рэ;

б) пенсионерхэм — сомэ 5177-рэ;

в) кIэлэцIыкIухэм — сомэ 6254-рэ.

2. Официальнэу къызыхаутырэм ыуж мэфи 10 зытешIэкIэ мы унашъом кIуачIэ иIэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу КЪУМПIЫЛ Мурат

къ. Мыекъуапэ,
мэзаем и 6, 2014-рэ илъэс
N 16

ПСЭУПIЭ-КОММУНАЛЬНЭ ХЪЫЗМЭТЫМ ИГЪЭКIЭЖЬЫН

ЯIофшIакIэ уигъэразэрэп

«ПсэупIэ-коммунальнэ къулыкъум хэтхэу тэрэзэу ыкIи икъоу Iоф зымышIэрэ гъэIорышIэпIэ компаниехэр (ЖЭУ-р) бэдзэр зэфыщытыкIэпсэукIэм хэгъэкIыгъэнхэ фае».

В. В. Путин

Коммунальнэ фэIо-фашIэхэм къапыкIырэ Iофыгъохэр къызнэмысырэ цIыф щыIэп. Мазэ къэс фэIо-фашIэхэм ауасэ зыщатырэ кассэмэ узаIухьэкIэ, цIыфхэр ахэм анэмыкI рыгущыIэхэрэп. Зым бухгалтерием зытIо-зыщэ кIуи, къыфарагъэхьыгъэ квитанцием итхэгъэ уасэхэр къыздырахыгъэр къыгурамыгъаIоу ауж икIыжьыгъ. Адрэм иунашъхьэ къызыкIэщхырэр илъэс пчъагъэ хъугъэ, «къэдгъэтэрэзыщт» аIошъ къагъэгугъэ, ау джыри зэ нахь мыхъуми иунэ къэсыгъэхэп. Ящэнэрэм счетчикхэр иунэ ригъэуцуагъэхэми, псым ыкIи электричествэм атефэрэ уасэр ехъоу къыфатхы. Бзылъфыгъэ горэми фэтэрым изакъоу щэпсэуми, нэбгырищ къыфыратхи, уасэхэри фэдищкIэ нахьыбэу итхагъэу квитанциер кассэм къыхьыгъ... КъызхэкIыгъэр ышIэрэп.

Обществэр ыпэкIэ лъыгъэкIотэгъэнымкIэ зизэрар къакIохэрэм ащыщ къэралыгъом хабзэу ыштэхэрэр гъэцэкIагъэ зэрэмыхъухэрэр. Нахьыбэр тхылъыпIэм къытенэжьых.

Унашъохэр аукъох

Къэралыгъом ипащэ къыIохэрэмрэ унашъоу къышIыхэрэмрэ гъэцэкIагъэ хъущтыгъэхэмэ, бэшIагъэ цIыфхэм ящыIакIэ нахь къызыпсынкIэщтыгъэр. Коммунальнэ фэIо-фашIэхэри ахэм зэу ащыщ. ИкIыгъэ илъэсым къэралыгъом щыпсэурэ цIыфхэм япроцент 53-м псэупIэкоммунальнэ хъызмэтым иIофыгъохэр зэхэфыгъэнхэр Урысыем иIофыгъо анахь шъхьаIэу алъытагъ.

Ахэм адебгъэштэнэу щыт. Сыда пIомэ аужырэ илъэсихым къыкIоцI коммунальнэ фэIо-фашIэхэм атефэрэ уасэхэр фэдитIурэ ныкъорэкIэ нахьыбэ хъугъэх. ЯIа зэкIэми амал уасэхэм ахэбгъэхъо зэпытэу, лэжьапкIэр къэмыIэтэу уасэхэр нахьыбэу атынхэу? ЯIэп, ащ фэдэ амал зимыIэр нахьыб.

Системэр агъэкIэжьыным пае

Коммунальнэ системэм дэгъоу Iоф зэримышIэрэр, цIыфхэм яфэIо-фашIэхэр икъоу зэримыгъэцакIэхэрэр ыкIи ахэм тхьаусыхэ тхылъхэр бэу зэратхыхэрэр Президентэу В. Путиным шъхьэихыгъэу къеIо. Къэралыгъом системэр щагъэкIэжьыным щыфежьагъэх, тегущыIэх, унэшъуакIэхэр щашIых. ПсэупIэ-коммунальнэ хъызмэтым хэтхэу Iоф зышIэрэ компаниехэмрэ гъэIорышIапIэхэмрэ икъоу яшIуагъэ къызэрэмыкIорэр къыгурыIуагъэу правительствэр хэкIыпIакIэхэм алъэхъу. ТапэкIэ зиIоф зыфэмыгъэцэкIэрэ коммунальнэ хъызмэтшIапIэхэм япащэхэм Iоф зэрарамыгъэшIэжьыщтыр зэу ахэм ащыщ.

БэмышIэу Экономическэ советым изичэзыу зэхэсыгъо В. Путиным къыщиIуагъ коммунальнэ хъызмэтыр гъэкIэжьыгъэным ыкIи лъыгъэкIотэгъэным хэлэжьэщтхэр шъыпкъагъэ зыхэлъэу, зиIофшIагъэхэм язытет зымыушъэфэу, шIуагъэу къахьырэр шъхьэихыгъэу къэзыIозэ лэжьэрэ компаниехэр арэу зэрэщытыр. Тэрэз зыфиIуагъэр. Ау Iогъэ къодыем къикIырэ щыIэп. ХэкIыпIэхэр къэгъотыгъэхэу, шIагъэхэри ащ къыкIэлъыкIонхэ фае.

ЦIыфхэр зымыгъэпцIэхэу,

ИкIыгъэ илъэсым къэралыгъом щыпсэурэ цIыфхэм япроцент 53-м псэупIэ-коммунальнэ хъызмэтым иIофыгъохэр зэхэфыгъэнхэр Урысыем иIофыгъо анахь шъхьаIэу алъытагъ.

коммунальнэ фэIо-фашIэхэр икъоу афэзыгъэцакIэхэу, гумэкIыгъо е упчIэ яIэмэ, IэпыIэгъу къафэхъухэу тиIэ гъэIорышIапIэхэмрэ компаниехэмрэ макIэ зэрэхъухэрэр. Джащ фэдэхэр ары коммунальнэ хъызмэтым изэхъокIын фэгъэхьыгъэ унашъоу Правительствэм ышIыгъэр зыфэгъэхьыгъэр. **Ащ къыщеIо коммунальнэ структурэхэм яIофшIакIэ зэблахъуным пае ахэр зыгъэIорышIэрэ пащэхэм лицензиехэр (Iоф ышIэн фитэу Iизын къязытырэ тхылъ) къыдахын фаеу зэрэхъурэр.** Iофыр зэрэкIэкIырэм общественностыр лъыплъэщт.

Iофым лъыплъэщтхэр

Общественностым инэплъэгъу зэритыхэзэ, гъэIорышIапIэхэм япшъэрылъхэр ыкIи зыфэдизын фаехэр цIыфхэм агурамыгъаIоу, тэрэзэу амыгъэцакIэхэу, уасэхэр къызхэкIыхэрэр мыхъомышIагъэхэр зэрахьанхэу зыфежьэхэкIэ, Iоф зэрарамыгъэшIэщтыр В. Путиным къыIуагъ.

Ащ къыдыригъэштагъ УФ-м псэолъэшIынымрэ псэупIэ-коммунальнэ хъызмэтымрэкIэ иминистрэу Михаил Мень. ГъэIорышIэпIэ компаниехэм япащэхэу лицензие къыдэзымыхыхэрэм тапэкIэ яIэнатIэ агъэтIылъынэу хъущт. Лицензиехэр тызыхэт илъэсым иIоныгъо мазэ къаратынхэу рагъэжьэщт. ГъэIорышIапIэхэм япащэхэм ушэтынхэр арагъэтыщтых. КъэкIощт илъэсым къыщегъэжьагъэу лицензие къыдэзымыхыгъэ пащэхэм Iоф ашIэщтэп.

Хэта лицензиехэр къязытыщтхэр? ПэшIорыгъэшъэу зэрагъэнэфагъэмкIэ, къэралыгъо псэупIэ лъыплъэнымрэ шъолъырхэм япсэупIэ инспекциехэмрэ.

ГъэIорышIэпIэ компаниехэм япащэхэу ушэтынхэр зыкIухэрэм лицензиехэр къаратыщтых ыкIи федеральнэ зэIухыгъэ реестрэ зыкIым хагъэуцощтых. Зыфэмытыгъэхэр фэшъхьаф реестрэм хатхэщтых.

Iоф зышIэнэу цыхьэ зыфашIырэ компаниехэм ащыщэу псэупIэхэр гъэIорышIэгъэнымкIэ щыIэ хабзэхэр зы илъэсым къыкIоцI тIо зыукъохэрэм япащэхэр IуагъэкIыщтых.

ШЪАУКЪО Аслъангуащ.

Нахьыбэ хъугъэ

2013-рэ илъэсым нэбгырэ телъытэу Адыгеим щыпсэухэрэм ахъщэу къаIэкIахьэрэр процент 112-рэ (сомэ 19760-рэ) хъугъэ. ГурытымкIэ республикэм лэжьапкIэр сомэ 19210-м щынэсыгъ.

«Адыгеястатым» къызэритырэмкIэ, анахьыбэу къэзыгъахъэхэрэр Тэхъутэмыкъое районым щыпсэухэрэр арых, мы муниципальнэ образованием ит предприятие инхэм ыкIи гурытхэм ащаратырэ лэжьапкIэр сомэ мин 27-м кIэхьэ. МыекъуапэкIэ а пчъагъэр сомэ мин 21,4-м нэсы. Мэзэ лэжьапкIэр гурытымкIэ анахь зыщымакIэр Шэуджэн районыр ары — сомэ мин 13 фэдиз мэхъу.

Адыгэ Республикэм и ЛIышъхьэ ипресс-къулыкъу къызэрэхигъэщырэмкIэ, медицинэм иIофышIэхэм ыкIи кIэлэегъаджэхэм ялэжьапкIэ къэIэтыгъэным фэгъэхьыгъэ пшъэрылъэу УФ-м и Президентэу Владимир Путиным къыгъэуцугъэм игъэцэкIэн ылъэныкъокIэ блэкIыгъэ илъэсым Адыгеим Iофышхо ышIагъ. Ащ ишIуагъэкIэ гурыт еджапIэхэм аIут кIэлэегъаджэхэм ягурыт лэжьапкIэ сомэ мин 18,6-м кIагъэхьагъ, кIэлэцIыкIу IыгъыпIэхэм аIутхэм сомэ мин 13,8-рэ къахьы хъугъэ.

— *Медицинэм иIофышIэхэм ялэжьапкIэ хэгъэхъогъэнымкIэ гухэлъэу щыIагъэхэм къядгъэхъун тлъэкIыгъэ. ГущыIэм пае, врачхэм къахьырэ гурыт лэжьапкIэр сомэ мин 23-м къедгъэхъунэу тихьисапыгъэмэ, а пчъагъэр сомэ мин 26-м шIокIыгъ. Гурыт медицинэ IофышIэхэм ялэжьапкIэ сомэ мин 13-м нэдгъэсын гухэлъ тиIагъэмэ, ар сомэ мин 14-м едгъэхъугъ. Джащ фэдэу санитаркэхэм ялэжьапкIи тIэкIу нахь къэтIэтын тлъэкIыгъэ,* — еIо АР-м псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ иминистрэу Мэрэтыкъо Рустем.

ОЛИМПИАДЭ ДЖЭГУНХЭР

Тилъэпкъ тырэгушхо

Уилъэпкъ итарихъ чIыгу дунаим тет цIыфхэр къыщызэIукIагъэхэу плъэгъунхэр гушIуагъоу щыт. ЛIэшIэгъубэхэм шэн-хабзэу адыгэмэ алэжьыгъэр ащ къыщыбгъэлъэгъоныр щытхъу зыхэлъ пшъэрылъэу тэлъытэ. Адыгэ Республикэм культурэмкIэ иминистрэу Къулэ Мыхьамэт къызэрэтиIуагъэу, Олимпиадэ джэгунхэр спорт зэнэкъокъу къодыехэп, лъэпкъхэм якультурэ къыщагъэлъагъозэ, нахьышIоу зэрэшIэх, язэфыщытыкIэхэр агъэпытэх.

Александр Ткачевыр зэхахьэм къыщэгущыIэ.

— Тызыхэлэжьэрэ зэIукIэгъухэр егъашIи тщыгъупшэщтхэп, — къеIуатэ пчыхьэзэхахьэхэм язещакIоу, Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ театрэу Цэй Ибрахьимэ ыцIэкIэ щытым иактерэу Бэгъ Алкъэс. — Урысыем IэкIыб къэрал IофхэмкIэ иминистрэу Сергей Лавровым гущыIэгъу тыфэхъугъ. Адыгэмэ гъогу къинэу къакIугъэм ар дэгъоу щыгъуаз. Адыгэ Унэм тикультурэ икъэгъэлъэгъонхэу щыкIохэрэм осэ ин афишIыгъ. Тилъэпкъ ишъуашэ идэхагъэ хьакIэхэр зэреплъыхэрэм гу лъити, нэгушIоу тиартистхэм закъыфигъэзагъ...

Краснодар краим игубернаторэу Александр Ткачевыр ансамблэхэу «Нартым», «Шапсыгъэм», нэмыкIхэм аIукIагъ, къащытхъугъ. Тилъэпкъ искусствэ дунаим шIукIэ зэрэщашIэрэр, музейхэм якъэгъэлъэгъонхэр зэрэгъэпсыгъэхэр хигъэунэфыкIыгъэх.

— Адыгэ шъошэ фыжьэу сщыгъыр Лъэпкъ театрэм идиректорэу Зыхьэ Мэлайчэт сфаригъэдыгъ, — тизэдэгущыIэгъу лъегъэкIуатэ Бэгъ Алкъэс. — Сыфэраз. Краснодар краим иадминистрацие ипащэхэр IэпыIэгъу къытфэхъухэзэ, Адыгэ Унэм иIофшIэн дэгъоу зэхэтэщэ. КIэрмыт Мухьдин зэхэщэкIо дэгъу, лъытэныгъэ фашIы. УпчIэжьэгъу пшIымэ акъыл кIэрыпхынэу щыт.

Къулэ Мыхьамэт, Долэ Долэтбый, Нэпсэу Нихьад, Джармэкъо Юсыф.

Тикъэгъэлъэгъонхэм узыIэпащэ

Адыгэ шъуашэхэр къэзыгъэлъагъорэмэ Макерова Сусанэ ащыщ. Олимпиадэм фэгъэхьыгъэ шъуашэхэм,»Олимп», нэмыкI цIэхэр афиусыгъэх.

— Лъэпкъхэм якультурэ зэпэблагъэ зышIырэ амалхэр Олимпиадэм щытэгъэфедэх, — еIо Макерова Сусаннэ. — Адыгэ шъуашэхэм якъэгъэлъэгъон дэгъоу дгъэпсыным фэшI сурэтышI-модельерэу СтIашъу Юрэ ишIогъэшхо къытигъэкIыгъ. ГущыIэ щэрыохэр ыгъэфедэхэзэ, шъуашэ пэпчъ IупкIэу къытегущыIэ. ЦIыфхэм алъэгъурэм уасэу фашIырэр зыдатхэрэ тхылъым уеджэ зыхъукIэ, Адыгэ Республикэр дунаим нахь дэгъоу щашIэнымкIэ къэгъэлъэгъонхэм шIуагъэу къытфахьырэм псынкIэу гу лъыотэ. Адыгэмэ ятарихъ чIыгу Олимпиадэр зэрэщыкIорэр IэкIыб къэралмэ къарыкIыгъэхэм ашIэ. НыбжьыкIэхэр бэмэ къакIэупчIэх.

— Анахьэу сыда узыгъэгушхорэр?

— ХьакIэхэм тапэгъокIын, цIыфыгъэ адызетхьан зэрэтлъэкIырэр ашIогъэшIэгъон. Тэщ фэдэ лъэпкъ ишъуашэкIи, изекIуакIэкIи амылъэгъугъэу къытаIо. Адыгэмэ афэгъэхьыгъэу мыщ щызэхэсхыгъэм сырэгушхо. Тиадыгэ шъуашэхэр Олимпиадэм «къыщыгущыIэхэу» сэлъытэ, ащи сырэгушхо. Мыекъуапэ къэзгъэзэжьмэ къэбарэу къэсIотэн слъэкIыщтым гъунэ иIэп.

Адыгабзэр, инджылызыбзэр

Олимпиадэм ищагу дэтхэу тиреспубликэ щыщхэм Великобританием, США-м яжурналистхэр къаIукIагъэх. ЗэдэгущыIэгъоу зэдыряIагъэхэр телевидениемкIэ занкIэу эфирым къыщыгъэлъэгъуагъэх. Макерова Сусаннэ тилъэпкъ ишэн-хабзэхэр къафиIотагъэх.

Адыгэ Республикэм культурэмкIэ иминистрэ игуадзэу, къэгъэлъэгъонхэм язэхэщакIомэ ащыщэу ШъэуапцIэкъо Аминэт журналистхэр къеуцокIыхэзэ, пчъагъэрэ къыдэгущыIагъэх. Тиреспубликэ и Лъэпкъ музей иIофышIэу Сихьаджэкъо Иринэ къызэрэтиIуагъэу, нэбгырэ минитIу фэдиз зы мафэм къыкIоцI тикъэгъэлъэгъонхэм яплъыгъ. Республикэм и Лъэпкъ тхылъеджапIэ илIыкIоу Юлия Харичкинар литературэм нахь фэгъэзагъ, тхылъхэм къакIэупчIэхэрэм къэбар гъэшIэгъонхэр къафеIуатэ. Адыгеим ыцIэ лъагэу зыIэтыгъэхэм къащэтхъу.

ШъхьэлэхъоНэфсэт.

— США-м, Бразилием, Испанием, Голландием, Францием, Кореем, Сирием, Иорданием, СНГ-м, нэмыкIхэм къарыкIыгъэхэм инджылызыбзэкIэ, урысыбзэкIэ, адыгабзэкIэ тадэгущыIэ, — къеIуатэ Шъхьэлэхъо Нэфсэт. — Светлана Кужба ышIыгъэ адыгэ шъуашэхэр тщыгъыхэу къэгъэлъэгъонхэм ащытэгъэгъуазэх. КIэрэщэ Саидэ адыгэмэ яхьылIагъэу къыIуатэхэрэр ашIогъэшIэгъон. Зэ къытэдэIугъэхэм ашIомакIэу икIэрыкIэу Адыгэ Унэм къэкIуагъэхэм таIокIэ. Ансамблэу «Нартым» иконцертхэр, адыгэ джэгухэр сыд фэдэхэу гъэшIэгъонха!

Дунаим щыцIэрыIо ансамблэу «Налмэсым» иконцертхэм цIыфыбэ яплъы. Художественнэ пащэу Хьоджэе Аслъанрэ директорэу Бэстэ Азмэтрэ зэралъытэрэмкIэ, пчыхьэзэхахьэмэ яплъыхэзэ титарихъ зэзыгъашIэ зышIоигъомэ япчъагъэ хэхъо. Зэпшъэшъэгъу къэшъуакIохэу Нэгъой Мадинэ, Бэрзэдж Дианэ, Хъут Сусаннэ концертхэм зэрахэлажьэхэрэр къытфаIотагъ. Тыгъуасэ адыгэ шъуашэм икъэгъэлъэгъон фэгъэхьыгъэ зэхахьэу Олимпиадэм ищагу щызэхащагъэм «Налмэсым» иартистхэр щысэ атепхынэу щызекIуагъэх.

Республикэм иминистрэхэу Долэ Долэтбый, Къулэ Мыхьамэт, спортым иIофышIэу Джармэкъо Юсыф, бизнесым пылъэу Нэпсэу Нихьад, нэмыкIхэри лъэпкъ зэхахьэхэм ахэлажьэх, Олимпиадэм лъэплъэх.

ДЗЮДОР. АДЫГЕИМ ИЗЭНЭКЪОКЪУ

Олимпиадэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм дзюдомкIэ изэнэкъокъоу Мыекъуапэ щыкIуагъэм илъэс 23-м нэс зыныбжьхэр хэлэжьагъэх. Яонтэгъугъэхэм ялъытыгъэу апэрэ чIыпIэхэр къыдэзыхыгъэхэм шъуащытэгъэгъуазэ.

Дэхъу Азэмат, кг 60, Делэкъэрэ Рустам, кг 66-рэ, Бат Аскэр, кг 73-рэ, Тулпэрэ Айдэмыр, кг 81-рэ, Бэстэ Ислъам, кг 90-рэ, Хьакурынэ Хьазрэт, кг 100, Хьасанэкъо Заур, кг 100-м къехъу. Олимпиадэ джэгунхэу Шъачэ щыкIохэрэм зэIукIэгъухэр афэгъэхьыгъагъэх.

ХагъэунэфыкIырэ чIыпIэхэр къыдэзыхыгъэхэр Урысыем и Къыблэ шъолъыр изэнэкъокъоу гъэтхапэм и 1 — 2-м щыIэщтым хэлэжьэщтых.

Нэкlубгъор зыгъэхьазырыгъэр ЕМТIЫЛЪ Нурбый.

ЗэхэзыщагъэрыкIи къыдэзыгъэкIырэр:
Адыгэ Республикэм лъэпкъ IофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адыряIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет
Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэщыIэр:
385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр:
приемнэр: 52-16-79,
редактор шъхьаIэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44,
редактор гуадзэр-пшъэдэкIыжь зыхьырэ секретарыр: 52-16-77.
E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьатыгъэр:
Урысые Федерацием хэутын IофхэмкIэ, телерадиокъэтынхэмкIэ ыкIи зэлъыIэсыкIэ амалхэмкIэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чIыпIэ гъэIорышIапI, зэраушыхьатыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр
ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

Пчъагъэр 4012
Индексхэр 52161 52162
Зак. 404

Хэутыным узщыкIэтхэнэу щыт уахътэр Сыхьатыр 18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэ уахътэр Сыхьатыр 18.00

Редактор шъхьаIэр
Дэрбэ Тимур

Редактор шъхьаIэм иапэрэ гуадзэр
МэщлIэкъо Саид

ПшъэдэкIыжь зыхьырэ секретарыр
НэпшIэкъуй Заур